

Helse- og omsorgsminister Bent Høie

Kopi: Folkehelseinstituttet

Oslo, 12.05.2020

Fire utfordringer knyttet til covid-19 testing

NITO organiserer over 91 000 ingeniører og teknologer og har ca. 7000 medlemmer i helse. Den største gruppen i helse er bioingeniører, men inkluderer også radiografer, stråleterapeuter, ortopediingeniører, bioteknologer, logistikkingeniører, IKT-ingeniører, perfusjonister, mekatronikk-ingeniører, medisinsk-teknisk personell og mange andre.

Vi ønsker å gjøre deg og Helse- og omsorgsdepartementet oppmerksomme på fire utfordringer som er svært aktuelle for bioingeniører.

Norske medisinske laboratorier trenger handlingsrom i kriser

Både offentlige og private laboratorier har arbeidet intensivt de siste ukene for å øke testkapasiteten. Vi har for alvor sett hvor avhengig Norge og verden er av medisinsk laboratoriediagnostikk, og hvor sårbare vi er hvis vi ikke raskt tilegner oss ny kunnskap og har mulighet til å utvikle nye metoder. Norge etablerte seg umiddelbart under covid-19 pandemien blant de landene som testet flest pasienter pr. innbygger. Det var blant annet takket være muligheten til å anvende in-house PCR-tester. Laboratoriene har et svært godt samspill med de kommersielle aktørene, men Norge produserer ikke kommersielle tester selv. Samspillet mellom forskningen og medisinsk laboratoriediagnostikk har aldri vært viktigere. Det er viktig at ekspertisen som teknologer ved norske laboratorier har bygget opp for å etablere egenutviklede tester ikke går tapt på grunn av MDR og IVDR-forordningene som ble vedtatt inkorporert i norsk lov av Stortinget 17. april. NITO ber om at det lages forskrifter og veiledninger til den kommende loven om medisinsk utstyr som gjør det mulig å fortsatt utvikle og bruke in-house tester i en så stor skala som en pandemi vil kreve.

Testkapasitet handler om mer enn hvor mange prøver instrumentet kan ta

Helsedirektoratet håper å kunne teste 100 000 personer i uka for covid-19. Nå som testkriteriene utvides i takt med at regjeringen letter på tiltakene forventer NITO en eksplosiv økning av koronatesting. Etterhvert vil det også settes i gang omfattende antistofftesting for å se om personer har vært smittet av koronavirus.

Det er viktig for NITO å understreke at testkapasitet på norske laboratorier ikke er synonymt med instrumentenes kapasitet til å produsere prøvesvar. Prøvene skal behandles i flere ledd; de skal tas, fraktes, pakkes opp, innregistreres, prepareres og til sist analyseres. Logistikken rundt prøvene må koordineres og departementet må sørge for at det settes inn tilstrekkelig ressurser slik at oppgaven med å behandle prøvene ikke blir en flaskehals. Uten god planlegging vil det også kunne oppstå situasjoner hvor laboratorier med mindre analysekapasitet mottar prøvemengder de ikke kan håndtere, mens andre laboratorier sitter med uutnyttet potensiale. Resultatet blir forsinkede svar på grunn av ventetid på laboratorier eller videreforsendelse av prøve.

NITO er også bekymret for at tilgangen på nok reagenser og forbruksartikler vil være begrensende på testkapasiteten framover, selv om laboratorienes omlegging til nye metoder har gjort situasjonen vesentlige bedre enn den var. NITO ber om at det i framtiden bygges opp en nasjonal ordning som koordinerer og dimensjonerer reservelager av viktig medisinsk utstyr.

Tilgangen på kompetent personell vil også kunne være begrensende på kapasiteten, da analysene er spesialiserte og det tar tid å lære opp nye brukere. NITO ber om at det legges en nasjonal plan for bemanning og at kompetanseutvikling som får en sentral plass i helsevirksomhetenes planlegging.

Bioingeniører skal stå lenge i frontlinja

Bioingeniører er svært lojale overfor samfunnsoppdraget de er satt til løse– å skaffe til veie raske og korrekte prøvesvar. I dagens situasjon å få avklart smittestatus, slik at pasienten får rett behandling, tiltak iverksettes og smittespredningen begrenses. Bioingeniørene og andre teknologer som deltar i covid-19-testingen er vant til sesongvariasjon. De bretter opp ermene i influensasasjonen eller når det er utbrudd av andre smittsomme sykdommer. Det kreves spesialkompetanse for å utføre de genetiske testene, og det settes derfor sjelden inn vikarer. Bioingeniørene som tester for covid-19 har gått fra å være dagarbeidere til å jobbe både kveld og natt. Noen laboratorieavdelinger har lånt ut bioingeniører til å bidra i koronatestingen, men nå da beredskapsnivået på sykehusene er endret må flere av disse tilbake til sine faste arbeidsoppgaver. Bioingeniørene utgjør en viktig ressurs i bekjempelse av koronavirus og de skal holde ut lenge. Det er viktige at departementet følger opp slik at det ikke bare planlegges på kort sikt, men at tilstrekkelig bemanning sikres. NITO har tidligere påpekt et stort og økende behov for bioingeniører i Norge. NITO ber om at det ansettes flere bioingeniører.

Krav om et fullt forsvarlig arbeidsmiljø

NITO mottar bekymringsmeldinger fra bioingeniører som tester prøver fra covid-19 pasienter, og medlemmer som har en-til-en kontakt med pasienter og er redd for å bli smittet. Vi får tilbakemeldinger om rasjonering av smittevernutstyr og brudd på smittevernsrutiner. Gjenåpningen av Norge vil øke smittetrykket og risikoen for å bli smittet med koronavirus av personer uten symptomer. Helsemyndighetene må sørge for at det gjøres kontinuerlige risikovurderinger av behovet for personlig beskyttelsesutstyr slik at bioingeniører, og andre føler, seg trygge på jobb. Utrygge arbeidstakere blir stresset og slitne. Stressede og slitne ansatte gjør lettere feil. NITO ber om at det alltid er tilstrekkelig lager av smittevernutstyr til å takle epidemier i framtiden. Vi vet dette vil bli et gjentakende scenario.

Vi ber på bakgrunn av dette brevet om et møte med helseministeren.

Vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Rita von der Fehr
Fagstyreleder, NITO BFI